

EHDOTUS VALTIONEUVOSTON ASETUKSEKSI OSAAMISEN JA KOTOUTUMISEN PALVELUTARPEEN ARVIOINNISTA

1 Tausta

Kotoutumisen edistämisestä annettu laki (681/2023, jäljempänä *kotoutumislaki*) tulee voimaan 1.1.2025 ja kumooa voimassa olevan, samannimisen lain. Kotoutumisen edistämisestä annetun lain (1386/2010) 9 §:n 2 momentin nojalla on annettu valtioneuvoston asetus kotoutumisen edistämiseen liittyvästä alkukartoituksesta (570/2011). Asetuksessa säädetään alkukartoituksen sisällöstä, alkuhaastattelusta ja tarvittaessa tarkentavista toimenpiteistä, sekä alkukartoituksen toteutuksesta. Voimassa olevan kotoutumisen edistämisestä annetun lain kumoutuessa myös edellä mainittu asetus kumoutuu.

Kotoutumislain 2 luvussa säädetään kotoutumista edistävästä palveluista. Kotoutumislain 14 §:ssä säädetään osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin viranomaisvastuusta, ensisijaisista kohderyhmistä ja arvioinnin keskeisimmistä sisällöistä. Maahanmuuttaneelle tehtävä osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi korvaa voimassa olevassa kotoutumisen edistämisestä annetussa laissa tarkoitetun alkukartoituksen.

Kotoutumislain 14 §:n mukaan osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi on laadittava kunnassa kaikille alle kolme vuotta sitten maahanmuuttaneille, jotka ovat lain 2 §:n 3 tai 4 momentissa tarkoitettuja henkilöitä (muun muassa kansainvälistä suojelua saavat sekä heidän perheenjäsenensä ja muut omaisensa sekä ne tilapäistä suojelua saavat, joilla on kotikunta), kotihoidon tukea saaville henkilöille, toimeentulotukea muutoin kuin tilapäisesti saaville henkilöille, ihmiskaupan uhreille sekä alaikäisiä ilman huoltajaa tulleita lapsille tai nuorille. Työvoimaviranomaisen on tehtävä osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi alle kolme vuotta sitten maahan muuttaneelle henkilölle, joka on työtön työnhakija. Maahanmuuttanut voi myös pyytää arviointia itse, jolloin osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi on tehtävä, jos työvoimaviranomainen tai kunta arvioi hänen tarvitsevan sitä.

Kunnan tai työvoimaviranomaisen on osaamisen ja palvelutarpeen arvioinnin perusteella laadittava maahanmuuttaneeneelle kotoutumissuunnitelma, mikäli hänen arvioidaan sitä tarvitsevan. Hyvinvointialueen on osallistuttava osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointiin, jos maahanmuuttajan kotoutumisen edistäminen edellyttää kunnan ja hyvinvointialueen järjestämisvastuulle kuuluvien kotoutumislaisissa 12 §:ssä tarkoitettujen palvelujen yhteensovittamista.

Kotoutumislain 14 §:n mukaan valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin sisällöstä ja toteuttamisesta.

2 Ehdotetun asetuksen sisältö

Valtioneuvoston asetuksen osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnista 1 §:ssä esitetään säädettävän osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin sisällöstä. Sen mukaan kotoutumislain 14 §:ssä tarkoitettuun osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointiin sisältyy

alkuhaastattelu ja tarvittaessa tarkentavia toimenpiteitä. Myös nykyisin alkukartoitukseen sisältyy alkuhaastattelu ja tarvittaessa tarkentavia toimenpiteitä.

Osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi on yksilöllisen kotoutumista ja työllistymistä edistävän prosessin käynnistävä toimenpide. Tavoitteena on henkilökohtaisen alkuhaastattelun ja sitä seuraavien mahdollisten tarkentavien toimenpiteiden/asiantuntija-arviointien avulla hahmottaa maahanmuuttaneen onnistuneeseen ja omaa aktiivista toimijuutta edistävään kotoutumisprosessiin tarvittavat tarkoituksenmukaiset toimet. Alkuhaastattelussa hahmotetaan maahanmuuttaneen kotoutumiseen ja työllistymiseen liittyviä tarpeita, toiveita ja tavoitteita. Alkuhaastattelun perusteella selviää, edellyttääkö maahanmuuttaneen luku- ja kirjoitustaidon tai suomen ja ruotsin kielen taidon tason ja oppimisvalmiuksien määrittelemisen tai muun osaamisen tai palvelutarpeiden kartoittaminen tarkentavia toimenpiteitä, kuten esimerkiksi kielitaidon lähtötason arviointia, erillisiä osaamiskartoituksia tai tutkimuksia ja selvityksiä.

Osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin tarkoituksena on selvittää, tarvitseeko maahanmuuttanut kotoutumissuunnitelman ja kotoutumista edistäviä toimenpiteitä. Tarkoituksena on kerätä tarkoituksenmukaisen kotoutumissuunnitelman tekemisessä tarvittava tieto maahanmuuttaneen yksilöllisestä tilanteesta. Mikäli todetaan, ettei tarvetta asiantuntija-arvioinneille ole, on mahdollista laatia kotoutumissuunnitelma myös osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin yhteydessä. Laadittua kotoutumissuunnitelmaa voidaan myös myöhemmin tarkentaa esimerkiksi sen jälkeen tehtyjen tarkempien arviointien pohjalta.

Kaavio 1. Osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin ja kotoutumissuunnitelman laatimisen prosessikuvaus

Asetuksen 2 §:ssä säädetäisiin tarkemmin alkuhaastattelun sisällöstä. Ehdotuksessa esitetään säädetävän, että kunnan tai työvoimaviranomaisen on alkuhaastattelussa selvitettävä vähintään maahanmuuttaneen osaaminen ja kotoutumisen yleiset valmiudet sekä kotoutumisen palvelutarpeet ja toiveet. Ehdotetun 2 §:n 1 momentin mukaan on selvitettävä alustavasti vähintään maahanmuuttaneen luku- ja kirjoitustaito sekä suomen ja ruotsin kielen taito. Alkuhaastattelussa kartoitetaan alustavasti myös maahanmuuttaneen opiskelutaidot ja -valmiudet sekä työelämätaidot ja -valmiudet, työllisyys- ja koulutuspalveluiden tarpeet sekä niitä koskevat tavoitteet. Mikäli kunta toteaa, että maahanmuuttanut voisi hakeutua työnhakijaksi, tulee hänet ohjata työvoimaviranomaisen palveluihin, jossa hänelle voidaan laatia kotoutumissuunnitelma tai työllistymissuunnitelma. Maahanmuuttaneen aikaisempi koulutus, tutkinnot ja työkokemus käydään läpi samoin kuin erityistaitoihin liittyvä osaaminen ja muut vahvuudet, jotka voivat olla esimerkiksi töissä, harrastuksissa tai arkielämän rooleissa opittuja taitoja. Alkuhaastattelussa on selvitettävä maahanmuuttaneen elämäntilanne ja siitä johtuvat palvelutarpeet, kuten perhetilanne ja tarvittaessa asumiseen ja taloudelliseen tilanteeseen liittyviä seikkoja. Alkuhaastattelussa on arvioitava myös muiden kotoutumista edistävien palveluiden tarpeet, kuten järjestön, yhdistyksen tai yhteisön toimintaan osallistumisen tarpeet.

Alkuhaastatteluun on varattava riittävän pitkä asiointiaika, jotta asetuksessa määritellyt selvitettävät kysymykset ennätetään käydä lävitse.

Asetuksen 2 §:n 2 momentissa esitetään säädetäväksi siitä, mitä osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnissa voidaan selvittää 2 §:n 1 momentin lisäksi, jos hyvinvointialue osallistuu osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointiin. Ehdotuksen mukaan arvioinnissa voitaisiin selvittää alustavasti esimerkiksi sosiaali- ja terveystarpeiden tarpeita. Hyvinvointialueen ja työvoimaviranomaisen taikka hyvinvointialueen ja kunnan yhteistyöllä pyritään varmistamaan, että haavoittuvassa asemassa olevien maahanmuuttaneiden tarpeisiin vastattaisiin tarvittaessa monialaisen yhteistyön avulla ja tarpeen mukaiset palvelut sovitettaisiin yhteen monialaisessa yhteistyössä. Tämän vuoksi voi olla tarpeen selvittää esimerkiksi henkilön mielenterveys- ja kuntoutuspalveluiden alustava tarve osana sosiaali- ja terveystarpeiden selvittämistä,

jotta henkilö voidaan ohjata esimerkiksi hyvinvointialueen sosiaali- ja terveystalviuihin kotoutumisojhelman mukaisten palveluiden lisäksi.

Asetuksen 2 §:n 3 momentin mukaan ehdotetaan, että alkuhaastattelussa on tuotava maahanmuuttaneen tietoon vähintään kotoutumista edistävien palveluiden tavoitteet, kotoutumissuunnitelman laadinta ja palveluprosessi, kotoutumissuunnitelman velvoittavuus sekä siihen liittyvät maahanmuuttaneen oikeudet ja velvollisuudet sekä hänen henkilötietojensa käsittely.

Tarkoituksena on kuvata maahanmuuttaneelle, että tavoitteena on edistää hänen kotoutumistaan, työllistymistään, hyvinvointiaan ja osallisuuttaan yhteiskunnassa. Maahanmuuttaneelle kerrotaan, että tavoitteena on, että hän saavuttaa suomen tai ruotsin kielessä toimivan peruskielitaidon. Työvoimaviranomainen kuvaa työnhakijana olevalle maahanmuuttaneelle myös työvoimapalveluiden tavoitteet. Kunnan kotoutumista edistävissä palveluissa olevalle maahanmuuttaneelle kerrotaan, että tavoitteena on työnhakijaksi siirtyminen ja työllistyminen, ellei kyse ole esimerkiksi ikääntyneestä maahanmuuttaneesta taikka maahanmuuttaneesta, jolla on jokin sellainen sairaus tai vamma, jonka johdosta hän on pysyvästi työkyvytön. Maahanmuuttaneelle kerrotaan myös, että kotoutumispalveluiden tavoitteena on sekin, että maahanmuuttanut saa tietoa suomalaisen yhteiskunnan toiminnasta ja kokee olevansa osa sitä. Erityistä huomiota kiinnitetään siihen, että maahanmuuttaneille vanhemmille selvennetään edellä mainittuja seikkoja ja niiden merkitystä koko perheen ja etenkin lasten kotoutumisen tukemisen kannalta.

Alkuhaastattelussa kerrotaan, että osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin tarkoituksena on määritellä maahanmuuttaneen osaamista ja palvelutarvetta, jonka pohjalta hänet ohjataan tarvittaessa tarkempiin asiantuntija-arviointeihin. Lisäksi kerrotaan, että osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin perusteella hänelle voidaan laatia kotoutumissuunnitelma.

Osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin yhteydessä tai viimeistään kotoutumissuunnitelmaa laadittaessa maahanmuuttaneelle kerrotaan kotoutumissuunnitelman enimmäiskestosta sekä siitä, että kotoutumissuunnitelman toteuttamista seurataan ja suunnitelmaa tullaan päivittämään säännöllisin väliajoin. Maahanmuuttaneelle kerrotaan, mitkä ovat hänen oikeutensa ja velvollisuutensa kotoutumissuunnitelman toteuttamisessa. Maahanmuuttaneelle kerrotaan, että kotoutumissuunnitelma on velvoittava ja mikäli hän ei noudata sitä, hänen oikeutensa työttömyysetuuteen voi päättyä tai hänen toimeentulotukeaan voidaan alentaa siten kuin laissa on säädetty. Maahanmuuttaneelle kerrotaan myös, että kun hänelle varataan tapaaminen, odotetaan, että hän saapuu paikalle ajoissa ja mikäli hän on estynyt esimerkiksi sairastumisen vuoksi, odotetaan, että hän peruuttaa tapaamisajan hyvissä ajoin. Hänelle kerrotaan, että hän saa osallistua kotoutumissuunnitelman mukaisiin palveluihin ja koulutuksiin maksutta ja että hänen tulee hyödyntää kotoutumissuunnitelma-aika suorittamalla ja osallistumalla niihin sovitusti ja mikäli hänen kykynsä ja elämäntilanteensa mahdollistaa, hänen kannattaa lisäksi edistää kotoutumistaan näiden palveluiden ulkopuolellakin eri tavoin, kuten harjoittelemalla suomen tai ruotsin kieltä arjessa. Työvoimaviranomainen kertoo maahanmuuttaneelle työnhakuvollisuudesta sekä muun muassa velvollisuudesta ilmoittaa ja sopia mahdollisten omaehtoisten opintojen aloittamisesta ja niiden etenemisestä. Lisäksi maahanmuuttaneelle kerrotaan, että hänen tulee ilmoittaa, mikäli hänen elämäntilanteensa muuttuu kotoutumissuunnitelman toteuttamisen kannalta merkittävällä tavalla, kuten jos hän saa työpaikan tai muuttaa toiselle paikkakunnalle tai kokonaan pois Suomesta.

Esitetään, että asetuksen 3 §:ssä säädettäisiin tarkentavista toimenpiteistä. Sen mukaan osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointiin voidaan sisällyttää alkuhaastattelussa saatujen tietojen perusteella tarkentavia toimenpiteitä. Näitä toimenpiteitä voivat muun muassa olla henkilön osaamisen tunnistaminen, luku- ja kirjoitustaidon tarkempi selvittäminen, suomen tai ruotsin kielen taitotason tarkempi selvittäminen, opiskelutaitojen ja -valmiuksien selvittäminen, työllistymisvaihtoehtojen selvittäminen ja palvelutarpeiden tarkempi selvittäminen. Tarkempien toimenpiteiden tavoitteena on selvittää alkuhaastattelussa saatujen tietojen pohjalta henkilön taitotaso esimerkiksi kieli- ja opiskelutaitojen osalta. Palvelutarpeiden tarkemmalla selvittämisellä tarkoitetaan esimerkiksi työ- ja toimintakyvyn selvittämistä. Toimenpiteiden pohjalta pystytään yksilöllisemmin ohjaamaan maahanmuuttanut palveluihin ja esimerkiksi selvittämään se, mihin koulutusmuotoon maahanmuuttaneen on tarkoituksenmukaisinta osallistua taustansa, osaamisensa ja tavoitteidensa pohjalta.

Kunta tai työvoimaviranomainen voi hankkia edellä mainittuja tarkentavia toimenpiteitä ja asiantuntija-arviointeja esimerkiksi koulutuksen järjestäjiltä, järjestöiltä sekä muilta palveluntuottajilta. Edellä mainittujen toimenpiteiden toteuttaminen voi perustua maahanmuuttaneen tarkempiin haastatteluihin, maahanmuuttaneen esittämien todistusten ja dokumenttien tarkasteluun tai esimerkiksi opiskeluvaihtojen, lukutaidon tai kielitaidon testaamiseen.

Esitetään, että asetuksen 4 §:ssä säädettäisiin osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin toteutuksesta. Ehdotuksen 4 §:n 1 momentin mukaan osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi on toteutettava maahanmuuttaneen äidinkielellä tai kielellä, jota maahanmuuttaneen voidaan todeta asian laatuun nähden riittävästi ymmärtävän. Työvoimaviranomainen tai kunta hankkii tulkin tarvittaessa myös silloin, kun arviointi tehdään yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa.

Osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi on ehdotuksen 4 §:n 2 momentin mukaan toteutettava siten, että sen perusteella voidaan arvioida tarve kotoutumislain 16 §:ssä tarkoitettuun kotoutumissuunnitelmaan, taikka maahanmuuttanut voidaan ohjata työhön, tarvettaan vastaavaan koulutukseen tai muihin kotoutumista edistäviin toimenpiteisiin ja palveluihin. Osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnilla pyritään edistämään kotoutumista ja työllistymistä sekä tunnistamaan maahanmuuttaneen yksilölliset tarpeet ja sisällyttämään arvioinnin pohjalta kotoutumissuunnitelmaan sellaiset etenkin kotoutumisen alkuvaiheessa kotoutumista ja työllistymistä edistävät toimenpiteet, jotka tukevat maahanmuuttaneen tarpeita ja tavoitteita etenkin maahanmuuton alkuvaiheessa. Mikäli arvioinnin perusteella todetaan, ettei tarvetta kotoutumissuunnitelman laatimiselle ole johtuen esimerkiksi henkilön jo hankkimasta suomen tai ruotsin kielen taidosta, Suomessa asumisen aikana kertyneestä yhteiskuntatietämyksestä tai aiemmasta työhistoriasta, voidaan maahanmuuttanut ohjata muihin hänen yksilöllisessä tilanteessaan hyödyllisiksi arvioituihin palveluihin kuten työvoimapalveluihin, kunnan peruspalveluihin, hyvinvointialueen sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden tarpeen arviointiin, muun viranomaisen palveluihin taikka esimerkiksi kolmannen sektorin toimintaan. Osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin on näin ollen tarkoitus edistää kotoutumista ja tunnistaa kullekin kotoutuja-asiakkaalle sopiva kotoutumispolku joko kotoutumissuunnitelman laatimisen tai muun ohjauksen avulla.

Asetusehdotuksen 4 §:n 3 momentissa säädettäisiin osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin järjestämisestä. Ehdotuksen mukaan osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi on järjestettävä työvoimaviranomaisen tai kunnan toimipisteessä tai muussa asiointipisteessä, ellei painavasta syystä muu asiointitapa ole tarkoituksenmukaisempi. Lähtökohtaisesti arviointi on järjestettävä työvoimaviranomaisen tai kunnan toimipisteessä tai muussa asiointipisteessä. Muu asiointipiste voi olla esimerkiksi osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointiin osallistuvan hyvinvointialueen toimitila. Osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi on lähtökohtaisesti järjestettävä läsnätapaamisena. Arvioinnissa voidaan kuitenkin hyödyntää muuta asiointitapaa, kuten etätapaamista, jos se on tarkoituksenmukaisempaa painavasta syystä. Tällainen syy voisi esimerkiksi olla haasteellisuus saada maahanmuuttanut toimipisteeseen johtuen esimerkiksi hänen asumisestaan toisen kunnan alueella pitkien etäisyyksien ja rajallisten kulkuyhteyksien päässä taikka hänen pitkäkestoisesta sairaudestaan. Mikäli tapaaminen toteutetaan etätapaamisena, edellytyksenä on kuitenkin, että maahanmuuttanut on kykenevä osallistumaan tapaamiseen eli hänellä on muun muassa käytössään sopiva laite sekä riittävät taidot digitaaliseen asiointiin. Etätapaamisen tarkoituksena on nopeuttaa palveluihin pääsyä.

Asetuksen 5 §:ssä säädettäisiin voimaantulosta. Asetuksen esitetään tulevan voimaan 1.1.2025 eli samanaikaisesti kotoutumislain kanssa.

3 Ehdotuksen vaikutukset

Ehdotuksella ei ole taloudellisia vaikutuksia.

Ehdotetulla valtioneuvoston asetuksella olisi vähäisiä myönteisiä vaikutuksia maahanmuuttaneille, sillä osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi on voimassa olevassa kotoutumislain

tarkoitettua alkukartoitusta kattavampi, yksilöllisempi ja tavoitteellisempi. Hyvinvointialueen kanssa yhteistyössä laadittaessa osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnissa voidaan arvioida nykyistä kattavammin alustavasti myös mahdollisia sosiaali- ja terveystarpeita. Ehdotuksella voisi olla vähäisiä myönteisiä vaikutuksia myös lapsiin sekä sukupuolten tasa-arvoon, sillä asetuksessa säädettäisiin elämäntilanteen huomioimisesta arvioinnin yhteydessä ja palvelutarvetta määriteltäessä.

4 Asian valmistelu

Asetusehdotus on valmisteltu virkatyönä työ- ja elinkeinoministeriössä.

Esityksestä järjestettiin lausuntokierros 1.7.2024–14.8.2024. Lausuntoja pyydettiin muun muassa muilta ministeriöiltä, TE-toimistoilta, kunnilta, hyvinvointialueilta, ELY-keskuksilta, muilta keskeisiltä viranomaisilta sekä kolmannen sektorin toimijoilta, kuten oppilaitoksilta, järjestöiltä, yhdistyksiltä ja yhteisöiltä.

5 Lausuntopalaute

Yleistä lausunnoista

Kotoutumislain mukaisista asetuksista annettiin yhteensä 107 lausuntoa, joista osa oli yhteislausuntoja. Useat lausunnonantajat kommentoivat yleisesti kotoutumislaita, siihen sisältyvästä sääntelystä sekä palveluista. Lausunnot sisälsivät huomioita kotoutumislaita säädettyihin asioista, eivätkä välttämättä kohdistuneet suoraan asetuksiin tai niiden sisältöihin. Useammassa lausunnon otettiin kantaa yleisesti rahoituskysymyksiin tai säästötoimenpiteisiin. Lausunnonantajat eivät lausuneet lausunnoissaan kaikista asetuksista, vaan useampi lausunnon antaja lausui osasta asetuksista. Lausunnot sisälsivät lisäksi myös ehdotuksia muuhun lainsäädäntöön kuin kotoutumislakiin.

Laajempi lausuntoyhteenveto kaikkien asetusten osalta löytyy julkisesti saatavilla Hankeikkunasta: [TEM114:00/2023](#).

Lausuntopalaute tiivistetysti asetuksesta

Useat lausunnonantajat pitivät asetuksen sisältöä kattavana tai katsoivat, että asetuksen sisältöä oli kuvattu riittävästi. Osa lausunnonantajista toi esiin, että asetus selkeyttää kunnan ja työvoimaviranomaisen tulevan tehtävän sisältöä, rooleja tai toimintaa. Naisjärjestöt Yhteistyössä NYTKIS ry:n ja Soraya- tasa-arvo ry:n mukaan asetus edistää kotoutumisprosessin yhdenmukaisuutta ja tehokkuutta. Espoon kaupunki ja Suomen Kuntaliitto ry kannattivat joustavuutta ja harkintavaltaa palvelutarpeen arvioinnin laatimisessa. Vantaan kaupunki ei kannattanut näin yksityiskohtaista sääntelyä. Useissa lausunnoissa tuotiin esiin, että palvelutarpeen arvioinnissa tulee välttää päällekkäisyyttä, sillä saman sisältöisiä suunnitelmia tehdään useassa eri viranomaisessa.

Bidningsalliansen rf ja Turun yliopiston mukaan asetuksessa tulisi selkeämmin tuoda esiin kotoutuja-asiakkaan oman näkemyksen ja toimijuuden näkökulma. Lausunnonantajat toivat esiin, että palvelutarpeen arvioinnissa tulisi arvioida esimerkiksi muiden kotoutumista edistävien palveluiden tarpeet, tunnistaa ja tunnustaa osaaminen, kartoittaa aikaisempi kielitaito ja asiakkaan tukitahot, selvittää työllistymiseen, yrittäjyyteen ja uraan liittyvät tavoitteet ja toiveet sekä antaa tietoa kotoutumissuunnitelmaan liittyvistä asioista. Svenska Finlands folkting piti tärkeänä, että Suomen kaksikielisyydestä ja mahdollisuudesta kotoutua myös ruotsiksi annetaan maahanmuuttajalle tieto mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.

Lausunnoissa tuotiin esiin resurssit, taloudelliset vaikutukset tai se, että nykyistä kattavampi alkuhaastattelu tai asetuksen toimeenpano tulisivat vaatimaan lisää resursseja. Useiden lausunnonantajien mukaan tulisi varmistaa, että hyvinvointialueilla on riittävästi resursseja osallistua

monialaisen palvelutarpeen arvioinnin tekemiseen ja että toimijoiden roolit ovat selkeitä. Useissa lausunnoissa korostettiin sujuvaa yhteistyötä eri viranomaisten välillä palvelun toteuttamisessa.

Sosiaali- ja terveysministeriö, Pohjois-Pohjanmaan TE-toimisto, Keski-Pohjanmaan ja Pirkanmaan hyvinvointialueet ja Hyvil Oy esittävät 2 §:n 2 momentin selkeyttämistä sosiaali- ja terveyspalveluiden termistön osalta.

Pohjois-Pohjanmaan TE-toimisto piti lähtökohtaisesti kannatettavana, että palvelutarpeen arviointi tehtäisiin läsnätapaamisena. Lausunnonantajat toivat esiin myös etätoteutuksen ja -palveluiden mahdollisuuden, tulkin käytön tapaamisissa sekä käytännön prosessin haasteet. Useat lausunnonantajat kiinnittivät huomiota tietosuojakysymyksiin palveluntuottajan tai kotoutuja-asiakkaan näkökulmasta.

Lausunnonantajat toivat esiin myös asetuksen sisällöstä tiedottamisen, palveluiden riittävän saatavuuden, ohjauksen muihin palveluihin sekä erilaisten yksilöllisten tarpeiden huomioimisen arvioinnin toteutuksessa.

Lausuntopalautteen pohjalta asetuksen 2 §:n 2 momentista on poistettu erikseen mielenterveys- ja kuntoutuspalvelutarpeiden selvittäminen, sillä ne selvitetään osana sosiaali- ja terveyspalveluita.

Lisäksi lausuntokierroksen jälkeen johtuen HE 192/2024 vp:ssä esitetyistä muutoksista, asetusta ja sitä koskevaa perustelumuiiota on tarkastettu kotoutumislain 15 §:n kumoamisen takia.

6 Voimaantulo

Ehdotetaan, että asetus tulee voimaan 1.1.2025.